

ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ

ਖੇਸਲਾ ਅਤੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਐਂਗਲੋ-ਇੰਡੀਅਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ। ਆਦਿ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਮਿਸਟਰ.ਆਰ.ਏ. ਮੈਸੇ - ਜਵਾਬਦਾਰ।

1952 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 496.

ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954

ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ (1913 ਦਾ VII)-ਸੈਕਸ਼ਨ 248- ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 14 ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ - ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 248 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 14 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913, ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗਣਪਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1), ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਬ ਦਾਸ (2), ਦ ਕਵੀਨ ਬਨਾਮ ਕਿਊਬਿਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਐਂਡਰਸਨ ਬਨਾਮ ਹੈਮਲਿਨ (4), ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਗਾਂਗੁਲੀ ਬਨਾਮ ਵਾਟਸਨ (5), ਪੀ. ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਸਾਯਾ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਪੀ. ਨਰਸਿਮਹਾਚਾਰੀ (6), ਅਤੇ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਮੋਤੀਲਾਲ ਅਮਰਤਲਾਲ ਸ਼ਾਹ (7) ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ; ਮਾ ਸੀ ਮੁਥੂਵੀਰਨ ਚੌਟਿਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੋਟਾਯਾਨ ਚੌਟਿਆਰ (8), ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਬਨਾਮ

ਵੇਲ. VIII

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

209

ਸਵਾਮੀ ਚੇਟੀ (1) ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤੀ; ਸੁਰੇਂਦਰ ਨਾਥ

ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਪਾਦਾ ਦਾਸ (2) ਅਤੇ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਬੀ. ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਵੱਖਰਾ।

ਐਸ.ਐਸ.ਦੁਲਟ ਆਈ.ਸੀ.ਐੱਸ., ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਿੱਲੀ ਨੇ 27 ਮਈ 1952 ਦੇ ਨੰਬਰ 2048-ਆਰ.ਕੇ. ਵੱਲੋਂ ਮੁਕਦਮਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਬਤਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਲੀ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਤੀ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 52 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਐਂਗਲੋ-ਇੰਡੀਅਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਫਰੈਂਕ ਐਂਥਨੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਸ੍ਰੀ ਜੀ. ਡਬਲਯੂ. ਰਸਲ ਵਿਰੁੱਧ ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਏ. ਮੈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 31, 31-ਏ, ਅਤੇ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ੍ਰੀ ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਬਤਰਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡਿੰਗ ਹੈ। ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 248, ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਜੁਆਇੰਟ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਗਣਪਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (4) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ, ਵਿਦਿਅਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

210

ਪੰਜਾਬ ਲੜੀ

[VOL. VIN

ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 5, ਉਪ ਧਾਰਾ (2), ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। , ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 248 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਜੁਆਇੰਟ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 5. ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

"ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਜਾਂਚ, ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਉਪ ਧਾਰਾ (2)

"ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਉਸੇ ਹੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਢੰਗ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। , ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ।"

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਵੋਲ. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

211

ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਪਬੰਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਆਮ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨਗੇ। ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 248, ਉਪ ਧਾਰਾ (2), ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ: -

"ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

"ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਤ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ, ਕੀ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਲਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਇਸਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੋਕ ਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਕੱਲੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ , ਇਸ ਲਈ, ਹਰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸੀ।

212

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

ਗਣਪਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1), ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ, ਮਾਰਟਨ, ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਣਪਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਚੁਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਜਾਂ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਆਈ-ਸਥਾਨਕ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸੰਸਥਾਨ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 72, ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰੇਅ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗਹਿਰਾਲੀ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਾਨ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ, "ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ

ਵੋਲ VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

213

ਇੱਕ ਅਣਡਿੱਠੇ ਦੀਵਾਲੀਏ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ।" ਸਵਾਲ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਧਾਰਾ 72, ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਢੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੀ.ਬੀ. ਘੋਸ਼, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ:-

"ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।"

ਧਾਰਾ 195, ਫੌਜਦਾਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰੇਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਐਕਟ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲੈਣ ਤੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਖੋਹੀ, ਸਿਵਾਏ ਧਾਰਾ 72 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਪਰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਣਵਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਿੱਚ ਮਾਰਟਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਾਂ ਸੀ ਮੁਥੂਵੀਰਨ ਚੌਟਿਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੇਟਾਯਨ ਚੌਟਿਆਰ (2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਖ਼ਰਾਬ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਜੁਆਇੰਟ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੋਰਵਿਲ, ਜੇ., ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਧਾਰਾ 248, ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਸੀ, ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ। ਹੋਰਵਿਲ, ਜੇ., ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ: -

"ਇਹ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, । ਇਹ ਕੇਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਰਟਨ, ਜੇ., ਗਣਪਤ ਰੱਤ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੱਖਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲਾਹੌਰ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਮੈਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲੋਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ ਮਾ ਸੀ ਮੁਥੂ ਵੀਰਨ ਚੌਟਿਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੋਟਾਯਨ ਚੌਟਿਆਰ (2), ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਪਾਦਾ ਦਾਸ (3) ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ

ਵੇਲ. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

215

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਭਗੀਰਥ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਲਕੱਤਾ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 248, ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਪਦਾ ਦਾਸ (2) ਵਿੱਚ, ਬਹਿਸ ਧਾਰਾ 137 ਅਤੇ 141, ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਟਿੱਕੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਗੀਰਥ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਿਚ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਜ, ਜੇ. ਗਣਪਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (3) ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰੋ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 248, ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਰਗੀ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ: ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਦਿਆਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਜਵਾਬਦੇਹ:- ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ.ਗੋਸਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਈ

ਖੇਸਲਾ, ਜੇ. ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਪੱਖ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ

216

ਪੰਜਾਬ ਸਿਰਿਜ਼

[VOL. VIII

ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਦਿਆਲ ਨੇ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਬ ਦਾਸ (1), ਗਣਪਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (2), ਸ੍ਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰੇਅ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗਹਿਰਾਲੀ ਤਾਲੁਕਾਦਾਰ (3), ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਂਡਰਸਨ ਬਨਾਮ ਹੈਮਲਿਨ (4), ਪੀ. ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਸਾਯਾ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਪੀ. ਨਰਸਿਮਹਾਚਾਰੀ (5), ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਬਨਾਮ ਸਵਾਮੀ ਚੇਟੀ (6), ਸੁਰਿੰਦਰਾ ਨਾਥ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਪਾਦਾ ਦਾਸ (7), ਮਾ ਸੀ ਮੁਥੂਵੀਰਨ ਚੇਟੀਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੋਟਾਯਨ ਚੇਤਿਆਰ (8), ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਬੀ. ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (9)। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਟਾਇਰ ਦੇ ਕੇਸ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੁੰਝਲਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਇਸ ਜਟਿਲਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਮੁੜ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੁਰੰਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ:- ਮੈਸਰਜ਼ ਭਾਗਵਤ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਰਾਮ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ, ਵਕੀਲ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ:- ਨਿਮੋ।

ਨਿਰਣਾ.

ਖੇਸਲਾ, ਜੇ. ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਮੈਸੀ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 31, 31-ਏ, ਅਤੇ 36 ਇੰਡਿਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਅਤੇ ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਐਂਗਲੋ-ਇੰਡੀਅਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫਰੈਂਕ ਐਂਥਨੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜੀ. ਡਬਲਯੂ ਦੇਸੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਸ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ 248 (2) ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਯੋਗ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਕੱਲੇ ਬੈਂਚ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਕਪੂਰ, ਜੇ., ਅਤੇ ਮੈਂ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਮੈਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਦਿਆਲ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬਾਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 248(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 14 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਿਟਰਨ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਨਿਯਮ ਹਰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

218

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII]

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਜਨਰਲੀਆ ਸਪੈਸ਼ਲਿਬਸ ਨਾਨ ਡੀਰੇਗੈਂਟ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।) ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਣਪਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1), ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ। ਮਾਰਟਨ, ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ 3 ਮਾਰਚ 1947 ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਅਰਥਾਤ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 282, ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਇੱਕ

ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਰੁਤਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਬ ਦਾਸ (2) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 1882 ਦੇ ਐਕਟ VI ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪੁਰਾਣੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕੁਝ ਵੱਖਰੀ ਸੀ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਨੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿਟਰਨ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ" ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ "ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

219

ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਧੇਰੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 14 ਇੰਨਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ।

ਦ ਕਵੀਨ ਬਨਾਮ ਕਿਊਬਿਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ, ਚਾਰਲਸ, ਜੇ., ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਰਲਸ, ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ-

ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਧਾਰਾ 4, 5, 7 ਅਤੇ 9 ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਧਾਰਾ 11 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਐਂਡਰਸਨ ਬਨਾਮ ਹੈਮਲਿਨ (2), ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਥਿਊ, ਜੇ. ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਖਰਚਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

220

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIN

ਆਸੂਤੇਸ਼ ਗਾਂਗੁਲੀ ਬਨਾਮ ਵਾਟਸਨ (1) ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੋਵਿੰਸੀਅਲ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੇ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 72 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

"ਜੇ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਡਿਊਟੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਪਾਅ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਉਪਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪੀ. ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਸੱਈਆ ਬਨਾਮ ਐੱਸ. ਪੀ. ਨਰਸਿਮਹਾਚਾਰੀ (2) ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਟਾਊਨਜ਼ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਕੇਸ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਅਮਰਤਲਾਲ ਸ਼ਾਹ (3) ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸਿਟੀ ਆਫ ਬਾਂਬੇ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 517 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-

"ਕਮਿਸ਼ਨਰ (a) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ (i) ਇਸ ਐਕਟ, ਆਦਿ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

221

ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕੱਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੀ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਠੇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਧੀ ਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਥੇ - ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਦਿਆਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮਾ ਸੀ ਮੁਬੂਵੀਰਨ ਚੌਟਿਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੋਟਾਯਨ ਚੌਟਿਆਰ (1), ਹੋਰਵਿਲ, ਜੇ. ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੋਰਵਿਲ, ਜੇ. ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਬਨਾਮ ਸਵਾਮੀ ਚੇਟੀ (2) ਵਿੱਚ ਸੋਮ-ਸੁੰਦਰਮ, ਜੇ. ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਪੱਦਾ ਦਾਸ (3) ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ

ਕੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 14 ਦੇ ਸਮਾਨ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਬੀ. ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਡੇਵਿਸ, ਸੀ.ਜੇ. ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਭਾਰ ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਨਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ- ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ।

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 248(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਕੁਝ ਰਿਟਰਨਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਸੀਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਕਿਤਾਬ - ਕ੍ਰਾਫੇਰਡ ਆਨ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ) ਪੈਰਾ 195 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ-

"ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਦੂਜੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।"

ਵੋਲ. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

223

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤਰਕਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ, ਇਸਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਅਤੇ ਨੋਟ 110 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ-

"ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਕਸਿਮ 'ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ-ਸਮ ਫੈਸੀਟ ਸੇਸੇਅਰ ਟੈਸੀਟਮ' ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਨੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ)। ਟੇਲਰ ਬਨਾਮ ਟੇਲਰ, 66 ਡਬਲਯੂ. ਵੀ. 238, 66 ਐਸ. ਈ. 690।"

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਕੇਸ ਇਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਸੂਤੇਸ਼ ਗਾਂਗੁਲੀ ਬਨਾਮ ਵਾਟਸਨ (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਐਕਟ ਜੋ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ

ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੀ.ਬੀ. ਘੋਸ, ਜੇ., ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੇਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕਿਵੇਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਵੀਨ ਬਨਾਮ ਕਿਊਬਿਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਕੋਲਰਿਜ, ਐਲ.ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ-

"ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਐਕਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ; ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਰ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਬੇਲੋੜੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸ ਐਂਡਰਸਨ ਬਨਾਮ ਹੈਮਲਿਨ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਸਾਲਮਨ ਫਿਸ਼ਰੀ ਐਕਟ, 1865, ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-

"ਸੰਰਖਿਅਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਭਾਵ,

(2) ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ.....

(4) ਸੈਲਮਨ ਫਿਸ਼ਰੀ ਐਕਟ, 1861, 1865 ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ।

ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਬਨਾਮ ਹਿਕਸ

(2) ਅਤੇ ਰੇਕਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੋਰਡਨ (3), ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ-

...ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਕੇਤ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਉਹੀ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਦੋ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ

ਮੌਜੂਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮਿਲਣਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਇਕੱਲਾ-ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।"

ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਥਿਊ ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ,

ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਲਾਲ ਸ਼ਾਹ (1) ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ। ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਬੰਬੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ-

"ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਇਕੱਲੇ ਮਿਊਂਸਪੈਲਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੇਵਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ। ਮਡਗਾਵ-ਕਰ, ਜੇ., ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬੰਬੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸਿਟੀ ਆਫ ਬੰਬੇ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਾ. ਸੀ. ਮੁਥੂਵੀਰਨ ਚੌਟਿਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੋਟਾਯਨ ਚੌਟਿਆਰ (1) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰਵਿਲ, ਜੇ.,

226

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL VIII

ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕੱਲੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਪੱਡਾ ਦਾਸ, (2), ਉਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਸੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਿੱਜੀ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਰਾਜ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਜੋ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 248(2) ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸਨ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਹਵਾਲਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ
ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।